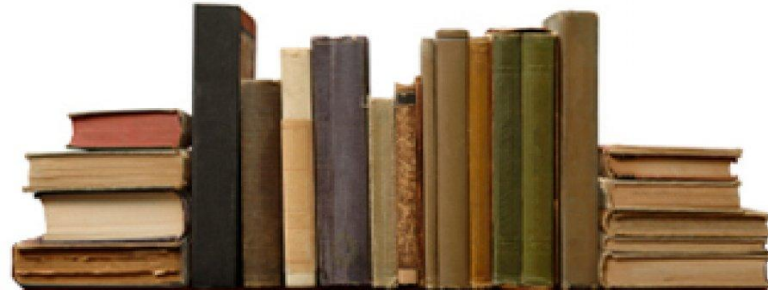

EĞİTİM BİLİMİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

ANTİKÇAĞDA EĞİTİM

YAZI BULUNMADAN ÖNCE

YAZININ BULUNMASI

- SÜMERLER, MÖ3500, ÇİVİ YAZISI

- Ayrıca Hititliler, Persler kullandı.

• MISIRLILAR, HİYEROGLİF YAZISI

A EAGLE (1)	A ARM (2)	B FOOT (3)	C/K BASKET (4)	D HAND (5)
E/I/Y TWO STROKES (6)	F/V VIPER (7)	G JAR (8)	H HOUSE (9)	H FLAX (10)
I/Y/E REED (11)	J COBRA (12)	L LION (13)	M OWL (14)	M BAR (15)
N WATER (16)	N CROWN (17)	O/U/W LASSO (18)	P DOOR (19)	Q SLOPE (20)
R MOUTH (21)	S/Z CLOTH (22)	SH/CH POOL (23)	T LOAF (24)	TH ROPE (25)
U/W/O THICK (26)	X BASKET/CLOTH (27)	Y/E/I DOUBLE REED (28)	Z/S BOLT (29)	

• ÇİNLİLER DE HİYEROGLİF YAZISI KULLANIR

İLK Çağ (Antik Çağda) Eğitim

İlkçağ; **YAZININ** icadı ile Hz. İsa'nın doğumunu izleyen 4.–5. yy. kadarki zaman aralığıdır
(M.Ö. 8. yy – M.S. 5. yy)

Bu dönemin adı da *Antik Çağ'dır*

Antik tarih insanlık tarihinin başlangıcından erken dönem Orta Çağ'a kadarki zaman dilimindeki belirgin kültürel ve siyasi olayları konu alır

Bu çağda Antik Yunan ve Antik Roma
uygarlıkları gibi **GELİŞMİŞ**

UYGARLIKLAR

kuran çeşitli uluslar mevcuttu

Bunlardan bazıları;

Eski Türkler

Mısırlılar

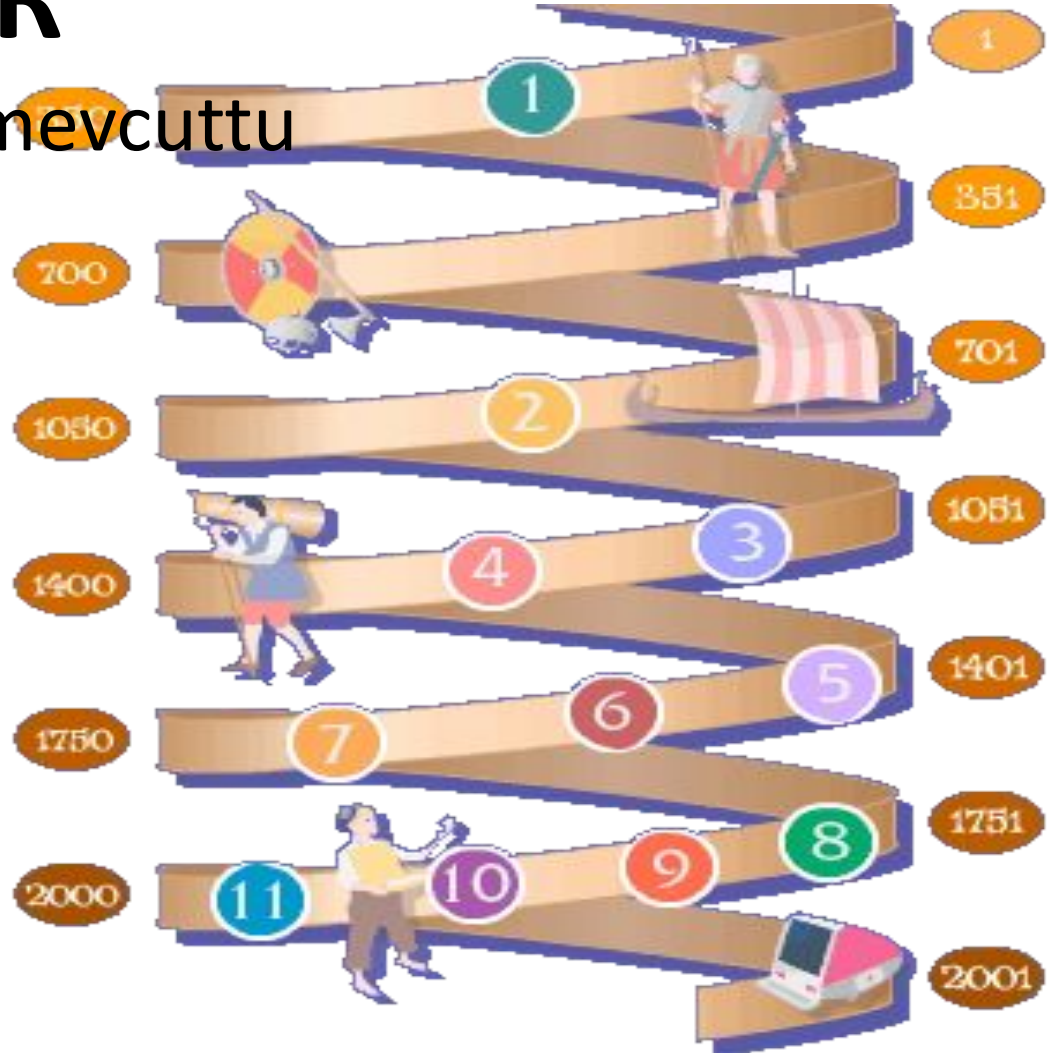
Çinliler

Hintliler

Sümerler

İranlılar

İsrailliler

YUNAN ŞEHİR DEVLETLERİ

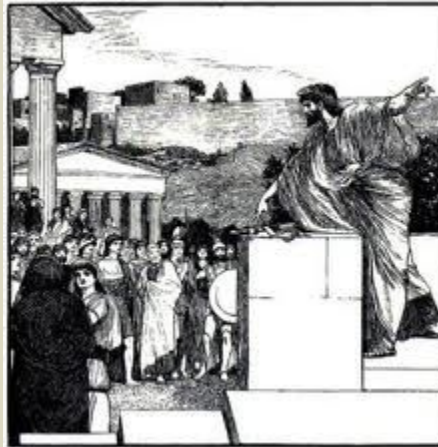
- SPARTA:

CORINTHIAN MARINES

- ATİNA:

Yunan Şehir devletlerinde

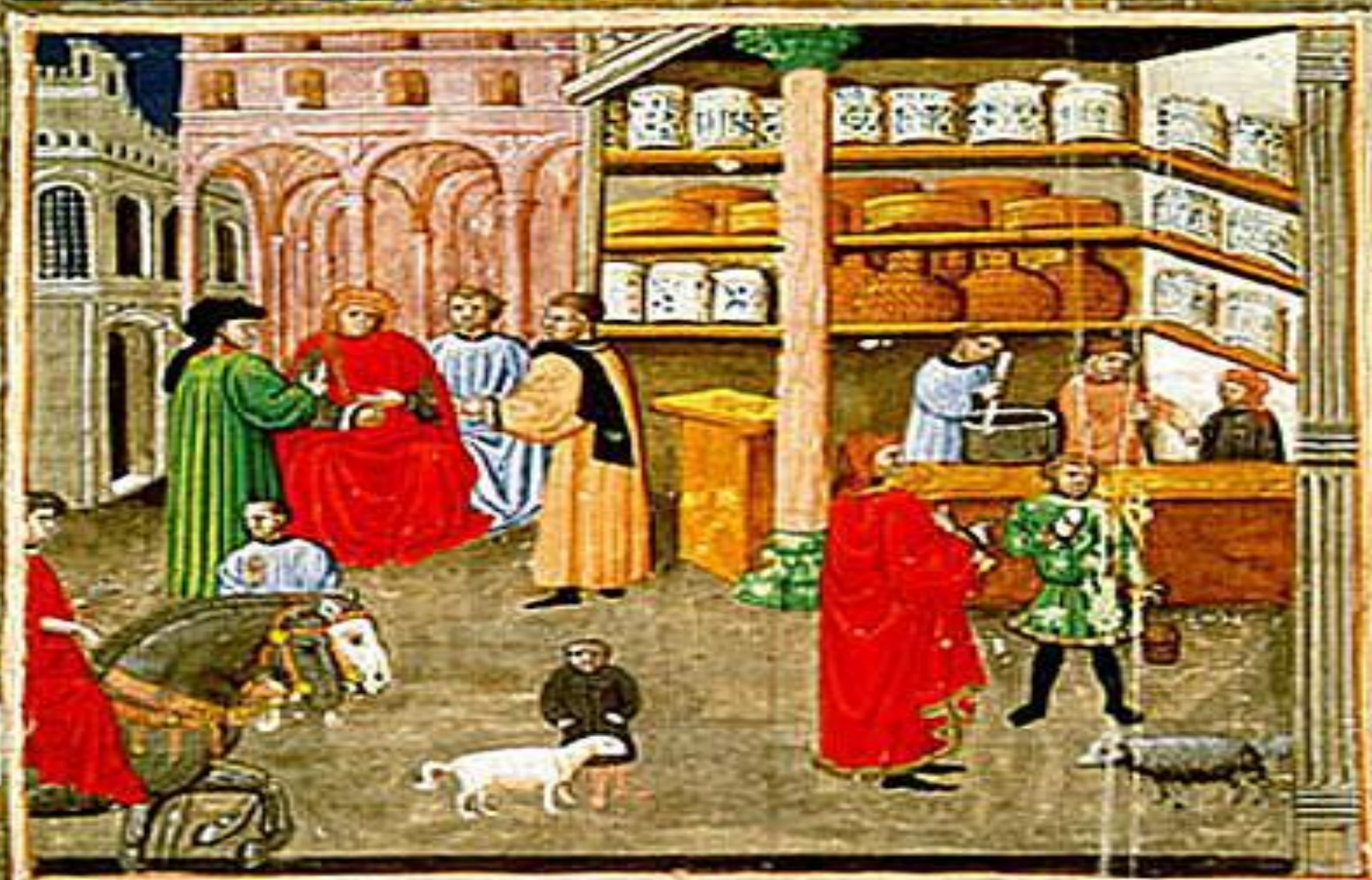
DEMOKRATİK BİR YÖNETİM

anlayıŐı vardır

*(demokrasi sadece aristokrat erkekler İçin;
köylüler, kadınlar ve köleleri kapsamaz)*

Eski Yunan kültüründe **ATİNA** ve **ISPARTA**
Şehir devletleri önemlidir

SPARTA (Isparta) Şehir Devletinde Eğitim

Isparta Şehir devleti bugünkü Mora yarımadasında bir tarım devleti olarak yer almıştır

Isparta'da eğitimin **AMACI**,
devlete hizmet edecek, onun iŐine yarayacak ve
bedence güçlü ve kuvvetli **asker** yetiştirmektir

Gençlerin eğitiminde ön plana çıkan noktalar

*1-Savaşa elveriŐli bir nesil yetiştirmek amacıyla
kuvvetli ve devamlı bir beden eğitimi,*

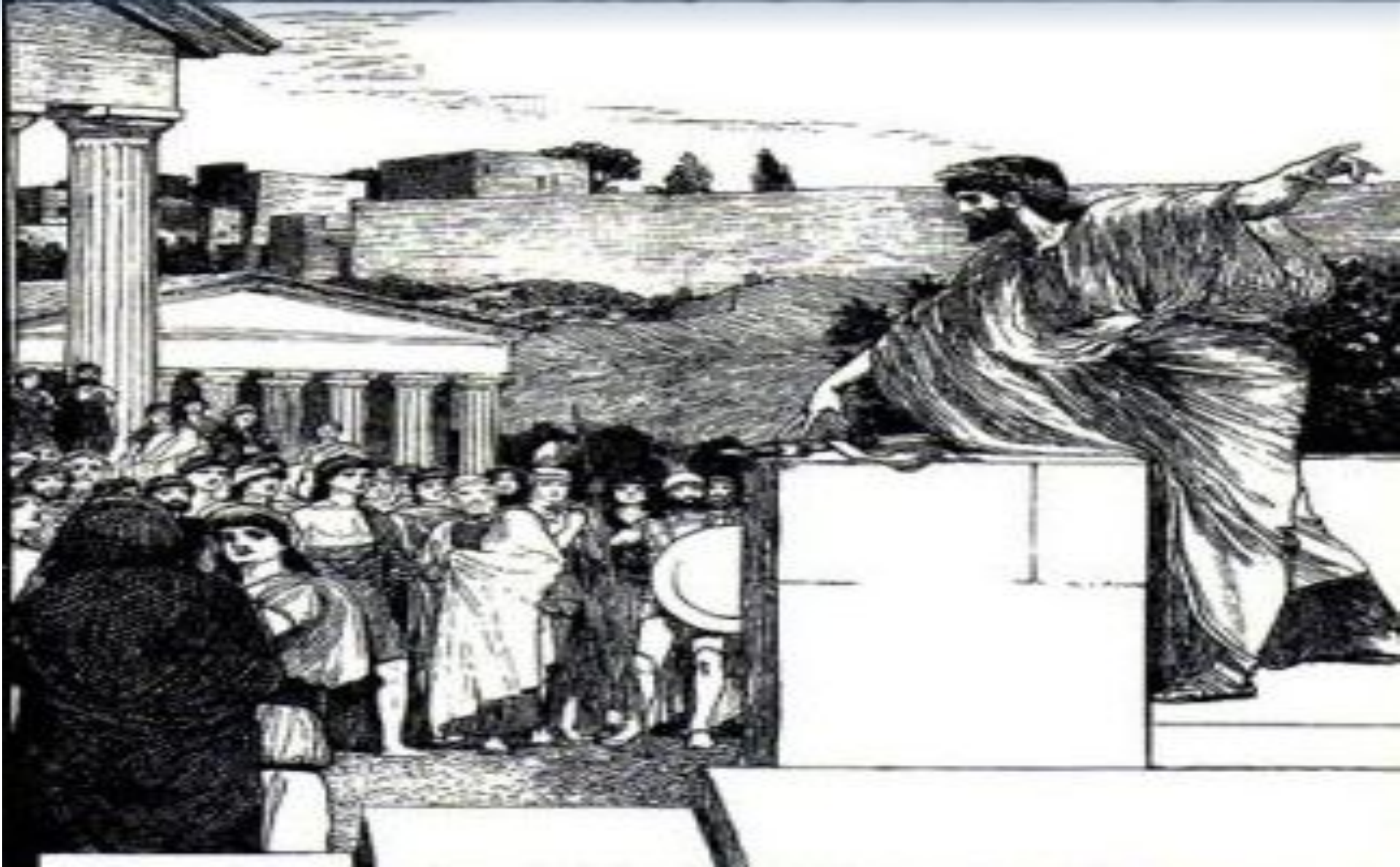
2-Manevi ve özellikle ahlaki eğitim

GENÇLERİN yetiştirilmesinde

- *Kanuna ve Yetişkinlere Saygı,*
- *Amirlere ve Devlet Otoritesine İtaat,*
- *Kendine Hâkim Olma,*
- *Zahmete ve Acıya Dayanma,*
- *Kanaat,*
- *Kararlı Olma*
- *Savaş Ruhu*

gibi **MEZİYETLERE** çok önem verilirdi

ATİNA Şehir Devletinde Eğitim

Atina'da devlet okulu bulunmamakta ve eğitim
ücretli olan **ÖZEL OKULLARDA**
yapılmaktadır

Her bir özel okul içinde
Beden Terbiyesi,
Müzik
Dil Dersleri **verilmektedir**

Atina'da *fiziksel, ahlak* ve *estetik* eğitimi
arasında bir **DENGE KURULMAYA**
çalışılmıştır

Atina'da eğitimler genelde
ERKEK ÇOCUKLARA
verilir ve kızlar okula gitmezlerdi

Kızların eğitimi ev hayatında zorunlu olan bilgileri öğrenmeyi içermekte ve evde yapılırdı

Sadece bazı **ZENGİN AİLELERİN**
kızları okuma yazma bilirdi

Bu yönüyle eğitim erkeklere mahsus bir hak gibiydi

Atina'da eğitim aynı zamanda **HAKSEVERLİK**

temeline dayanıyordu ve tarihte **İLK KEZ**
“HALK DEMOKRASİSİ” terimi burada doğdu

DEMOKRASİ yönetimi (köleleri yok saysa da)
toplumda eğitim ve öğretime önem verilmesine
neden oldu

ZİHİNSEL eğitimle ilgili olarak bir takım
erdemlerin eğitim yoluyla kazanılabileceği
düşüncesi ile okullar açıldı

Seçkin insanların erkek çocukları 7 yaşından itibaren **PEDAGOG** adı verilen eğitimcilerle birlikte okullara gidip gelmeye başladılar

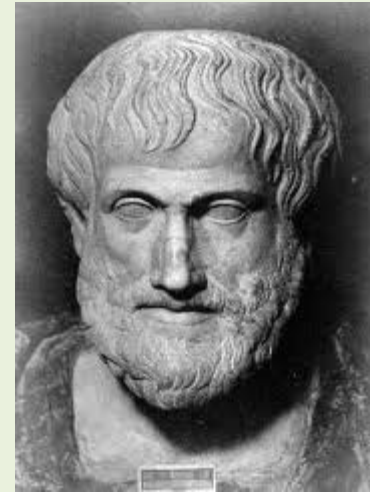
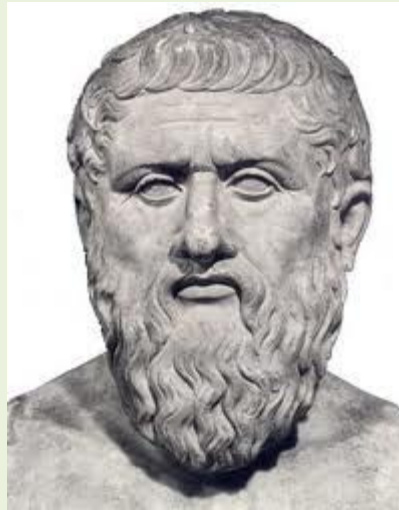
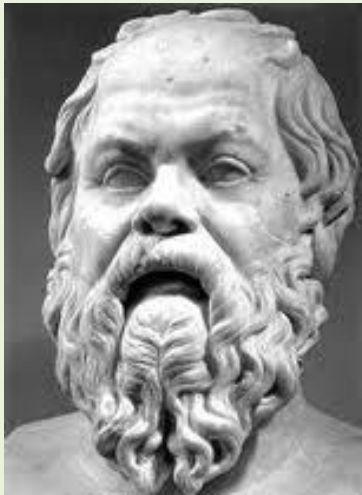
NOT

Bu işle **UĞRAŞANLARA** “pedagog”,
bu işin **BİLİMİNE** de “pedagoji”
denmesi Atina eğitimine dayanmaktadır

Eski Yunanda Eğitim Aısından ÖNE ÇIKAN İsimler

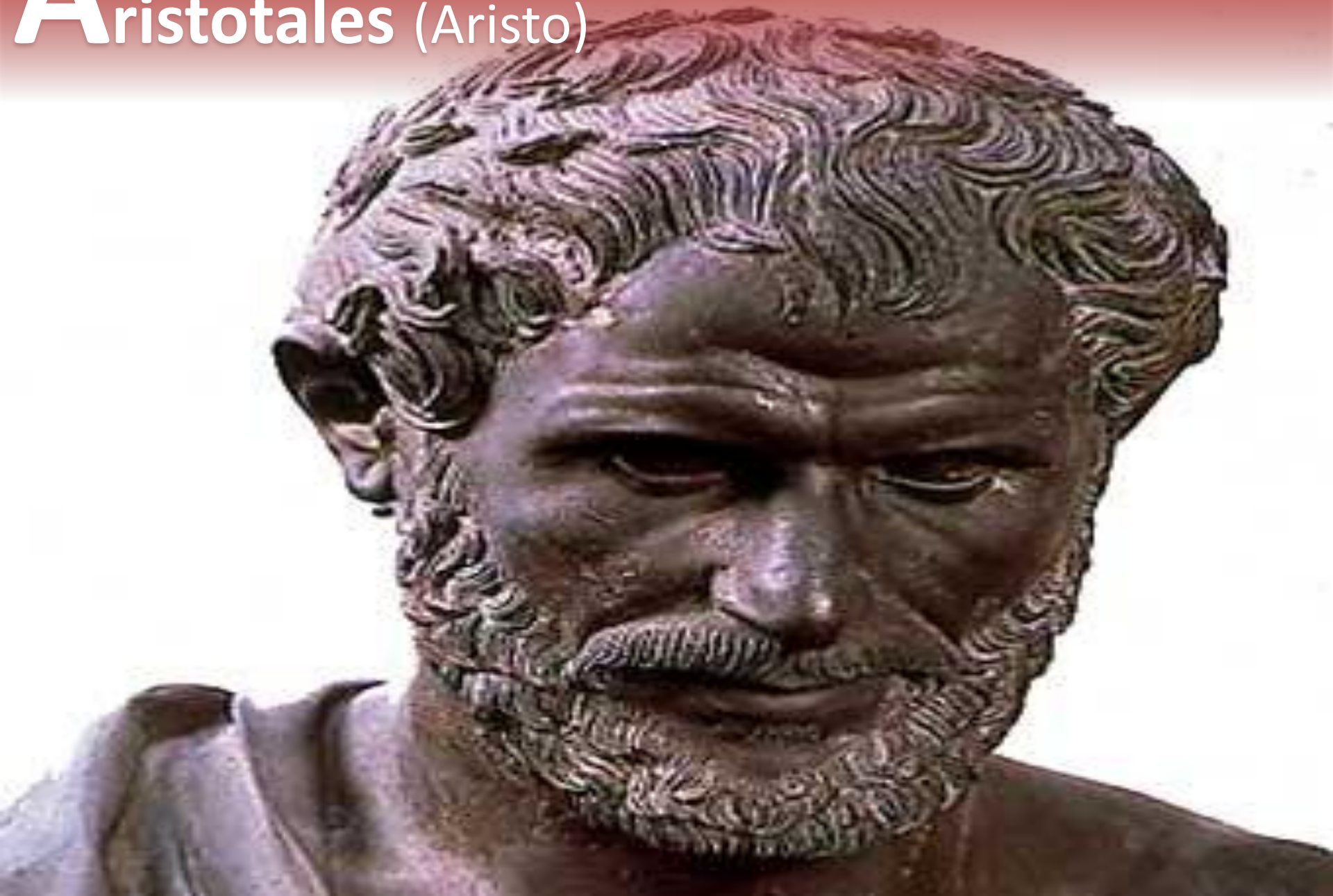
- SOKRATES- PLATON-ARISTOTALES

- SOFISTLER

Aristotales (Aristo)

Arzu Öyle Bir Şeydir ki, Hiç Doymak Bilmez;
Bir Çok İnsanların Hayatı, Arzuları Doyurma
Yollarını Aramakla Geçer

**Adalet İlkin Devletten Gelmelidir. Çünkü Hukuk,
Devletin Toplumsal Düzenidir**

Alçak Olan Kimse Düşmekten Korkmaz

Arzu Bir Şeyi İstemek veya Söylemektir

Bilim, İyi Zamanlarda Servet, Kötü Zamanlarda Bir
Sığınak ve İyi Bir Yol Göstericidir

**"Kişiler başaklara benzerler,
içleri boşken başları
havadadır, doldukça eğilirler."**

Aristoteles

Akıllı insan,
düşündüğü her
şeyi söylemez,
ama her
söylediğini
düşünür.

Aristoteles

tasarım: *sevdaکار çelik*

Aristoteles, **dinsizlikle** suçlandı ve Atinalıların, Sokrates'i ölüme mahkum etmekle işlemiş oldukları suçu yinelememeleri için Chalcis'e kaçtı

Aristoteles, İskender'i bırakarak Atina'ya döndüğünde, oradaki dostlarıyla buluşmuştu; ama aradan 20 yıl geçmiş olduğu için, artık eski okuluna dönemezdi

Başka bir okul kurmaya karar verdi ve bu maksatla kentin batısında bulunan ve Apollon Lyceios'un (Kurt Tanrı) anısına ayrılmış olan ormanlık alanı seçti. İşte bugün de kullanmakta olunan Lise adı, bu **Lyceios**'tan gelmektedir

Not

Lise'de eğitim ve öğretimin nasıl yapıldığına ilişkin kesin bir bilgi yoktur; ancak bazı kaynaklara göre, sabahları yeni başlayanlara, akşamları ise geniş halk kitlelerine dersler verilmekteymiş

Akademi ve Lise, aslında felsefe öğretimi veren okullardı

Akademi, daha çok metafiziğe, ahlak ve siyaset gibi konulara yönelmişti

Lise'de ise Aristoteles'in daha çok mantık, matematik, fizik ve metafizik ilgilenmesi nedeniyle, bu alanlarda yoğunlaşmıştı

As
ARISTOTELIS
LOGICA

EX ACCURATA RECO-
gnitione Nicolai Gruchij ad Ioachi-
mi Perionij & suam inter-
pretationem.

Eiusdem Gruchij in singulos libros argumenta &
nota, cum eiusdem disputatione de nomine
Dialectices & Logices, & quò singuli
libri organi Aristotelis
pertineant.

frater Antonij
Augustiniana

IN
VIRTVT E,

ET
PONTI

LVGDVNI,

APVD GVLIEL. ROVILLIVM,
SVB SCVTO VENETO.

M. D. LXX.

R. 5944

Antik ROMA'DA Eğitim

Roma'da **AİLE EĞİTİMİ** ön plandadır

Baba oğluna;

Okuma Yazmayı,

Roma Kanunlarını,

Roma Tarihini,

Roma Geleneklerini

Savaşa Yönelik Fiziksel Eğitimi **öğretir**

Anne kızına;

ip eğirme,

dikiş gibi **becerileri öğretir**

M.Ö. 2. yüzyıldan itibaren Romalılar, Yunan kültür ve medeniyetinin etkisi ile eğitim sistemlerini değiştirmişlerdir

Özellikle özel okulların açılması ile zengin ailelerin çocukları özel okullara gitmeye başlamıştır

Ancak kızlar ve fakir çocuklar okullara gönderilmemiştir

Sadece ailenin imkânı varsa evde okuma yazma eğitimi alabilmişlerdir

Roma'da Eğitim Açısından ÖNE ÇIKAN İsimler

M. T. CÍCERO (Çiçero)

(M.Ö. 106- M.Ö. 43)

M.Ö. 106'da İtalya'da doğmuştur

Onun zamanında da okullar özeldir ve devlet bu konu ile ilgilenmektedir

Cicero'ya göre eğitim, ilk çocukluk döneminde başlamalıdır

Ona göre, hatiplerin yetiştirilmesi konusu çok önemlidir ve bu konu üzerinde ısrarla durur

Hatiplik için yetenek ve iyi bir eğitim gerektiğini söyler

Cicero'ya göre dünyada iyi bir hatipten daha mükemmel insan mevcut değildir

Hatip yetiştirmek için yetenekliler seçilmeli, onlara teorik ve pratik eğitim verilmeli, Hukuk, Felsefe, Tarih alanlarında da derin bilgi ile donatılmalıdır

LUCIUS Annaeus Seneca

(M.Ö 4 – M.S 65)

M.Ö. İspanya'da doğmuştur.

Ona göre, “Öğretmenler, öğrencilere iyi örnek olmalıdır ve eğitimin birinci görevi, gençleri erdemli bir hayata hazırlamaktır

Eğitimde, konudan konuya atlanmamalı,
bir çırpıda pek çok şey öğretilmeye
kalkışılmamalıdır

TERTIUS
C PACTORUM
PHILOSOPHIAE
PRINCEPS

Öğretimde temel unsurlardan hareket ederek önce bütün kavratılmalı, gereksiz bilgilere yer verilmemelidir”

Şu sözleri dikkat çekicidir; “ **Biz okul için değil, hayat için öğreniriz**”

“Örnekler daha hızlı neticeye varırlar”

“Öğrenmeyi tamamlamak için en iyi ortam öğretim yapmaktır”

courtesy of www.albrecht-durer.org

Marcus **FABIUS** Quintilianus

(M.Ö 33 – M.S.95)

M.Ö. 33 yılında Roma'da doğmuş ve pedagoji ile ilgilenmiştir

Eğitime katkıları: Ona göre, öğretmen, öğrencilerin yeteneklerini ölçebilmelidir

Çocukları dövmemelidir. Çünkü dayak çocuğu huysuz yapmaktadır

Sınıflar kalabalık olmamalıdır

M. FAB. QUINCYLORUM
Institutiones
Quatuor
& Eiusdem
DECLAMATIONES

Okulda verilen genel eğitim ve öğretimi, evde ve ailede verilen özel eğitim öğretimden üstün tutmaktadır

Çocuğun kişilik ve karakterini arkadaşları ile birlikte yaşayarak kazanacağı görüşünü savunmaktadır

Kişiliğe çok önem vermekte ve öğrencilere verilecek en büyük ödülün onların kişiliğini anlamak olduğuna inanmaktadır

Görüşleri;

1- Ders, çocuk için oyun gibi olmalı, ona soru sorulmalı, övülmeli, hatta küçük bilgileri için alkışlanmalıdır

2- Çocuğa önce harflerin şekilleri, sonra adları öğretilmelidir

3- Çocuklara, okula girmeden önce ansiklopedik bilgiler öğretilmelidir. Çünkü hafıza melekesi canlı olmazsa öğrenim olmaz

4- Eğitimde en büyük meziyet faaliyettir

ESKİ TÜRKLERDE EĞİTİM

- HUNLAR: Savaş, hayvancılık, meslek eğitimi, tarım, çocuk eğitimi
- GÖKTÜRKLER
- UYGURLAR: Mani dini, yazı, matbaa

SELÇUKLULAR

- Türk tarihinin eğitim açısından en parlak dönemidir.
- Yöneticiler bilime önem verirdi: Nizamiye medreseleri, kütüphaneler, bilim adamlarını toplanması.
- Medreseler; Bağdat, Musul, Basra, Nişabur, Belh, Herat, İsfahan, Merv, Amul, Rey ve Tuş ta çok sayıda açılmıştır.
- Küttab'lar ve medreseler çok yaygındı.
- Ahilik teşkilatı.

**ÇIFTE MİNRELİ MEDRESE, YAKUTİYE
MEDRESESİ, ERZURUM**

GÖK MEDRESE, SİVAS

Denizin dibinde
incilerle taşlar
karışık bulunurlar.

Övülecek şeyler de
kusur ve yanlışların
arasında bulunur.

Mevlana

“HER GÜN BİR YERDEN GÖCMEK NE İYİ.
HER GÜN BİR YERE KONMAK NE GÜZEL.
BULANMADAN, DONMADAN AKMAK NE HOŞ.
DÜNLE BERABER GİTTİ CANCAĞIZIM,
NE KADAR SÖZ VARSA DÜNE AİT...”

ŞİMDİ
YENİ ŞEYLER SÖYLEMEK
LAZIM”

Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî

Yağmurun yağdığı kadar ıslaksın
Güneşin ısıttığı kadar sıcak...

Sevdiğin kadardır ömrün...
Sevdiğin kadar sevilirsin.

Karşıdakine değer verdiğin kadar insansın..
Ve herşeyi, öğrendiğin kadar bilirsin...

İşte budur hayat..
Bunları unuttuğunda, aldığın her nefes kadar üşürsün.

Yunus Emre'den...

- ◊ ARA BUL
◊ KADINLARI OKUTUNUZ
◊ İNCİSEN DE İNCİTME
◊ MURADA ERMEK SABIR İLEDİR
◊ ARAŞTIRMA AÇIK BİR SINAVDIR
◊ HER NE ARARSA KENDİNDE ARA
◊ ELİNE, DİLİNE, BELİNE SAHİP OL
◊ ARIFLER HEM ARIDIR HEM ARITICI
◊ MARİFET EHLİNİN İLK MAKAMI EDEBDİR
◊ İNSANIN CEMALİ SÖZÜNÜN GÜZELLİĞİDİR
◊ NEFSİNE AĞIR GELENİ KİMSEYE TATBİK ETME
◊ HİÇ BİR MİLLETİ VE İNSANI AYIPLAMAYINIZ
◊ İLİMDEN GİDİLMEYEN YOLUN SONU KARANLIKTIR
◊ DÜŞÜNCE KARANLIĞINA IŞIK TUTANLARA NE MUTLU
◊ DÜŞMANINIZIN DAHİ İNSAN OLDUĞUNU UNUTMAYINIZ
◊ NEBİLER, VELİLER İNSANLIĞA TANRININ HEDİYESİDİR.
HACI BEKTAŞ VELİ

40/3212507

ORTAÇAĞDA EĞİTİM

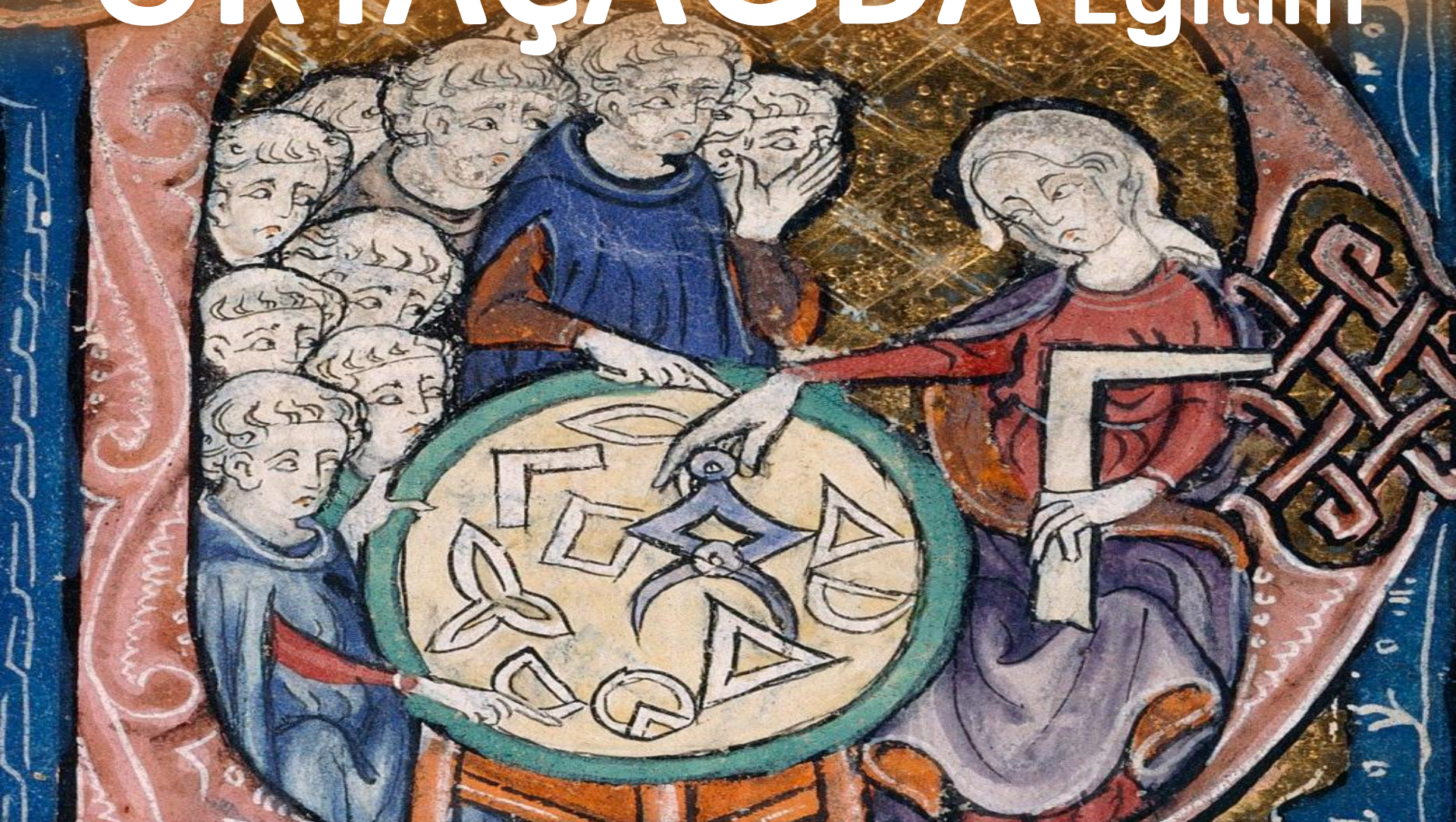
AVRUPA'DA EĞİTİM

- Hıristiyanlık felsefesiyle şekillenen eğitim
- Temel amaç dindar vatandaş yetiştirmek
- Manastır eğitimi
- Skolastik düşünme
- Eğitim kitleleşmiştir.

ORTAÇAĞDA Eğitim

Avrupa da Eğitim

Orta Çağda **SOSYAL** Hayat

(Toplum eşit değil, sınıflıdır)

SOYLULAR

Yönetim ve askerlik ile uğraşan vergi vermeyen aristokrat sınıftır

DİN ADAMLARI

Katolik kilisesindeki din adamlarıdır.
Vergi vermez ve gelirleri çok iyidir.

BURJUVALAR

Şehirli sınıftır. Ticaret ve sanatla uğraşırlar.

Coğrafi keşifler ile zenginleşmişlerdir

Fransız İhtilali ile yönetime katılmışlardır

KÖYLÜLER

Hür Köylüler: Vergi, angarya Köleler (Serfler):

Maldırlar

Avrupa'da özellikle kiliseler ve din adamlarının
hâkimiyeti ön plandadır

Amaç; dindar insanlar yetiştirmektir. Bu nedenle
manastırlar birer eğitim kurumu olarak
kullanılmaktadır

Eğitim faaliyetleri büyük ölçüde Hıristiyanlığın
dogmaları ve öğretileri üzerine kurulmuştur

Tanrı kavramı aklın yerini almıştır ve tek eğitici kilise
olmuştur

Batıda eğitimin merkezi genel olarak “**dindar insan**”
yetiştirmek olduğundan bu dönemde iyi bir eğitimci
yetişmemiştir

Ortaçağ Avrupa'sında;

Skolastik Düşünce,

Manastır Okulları,

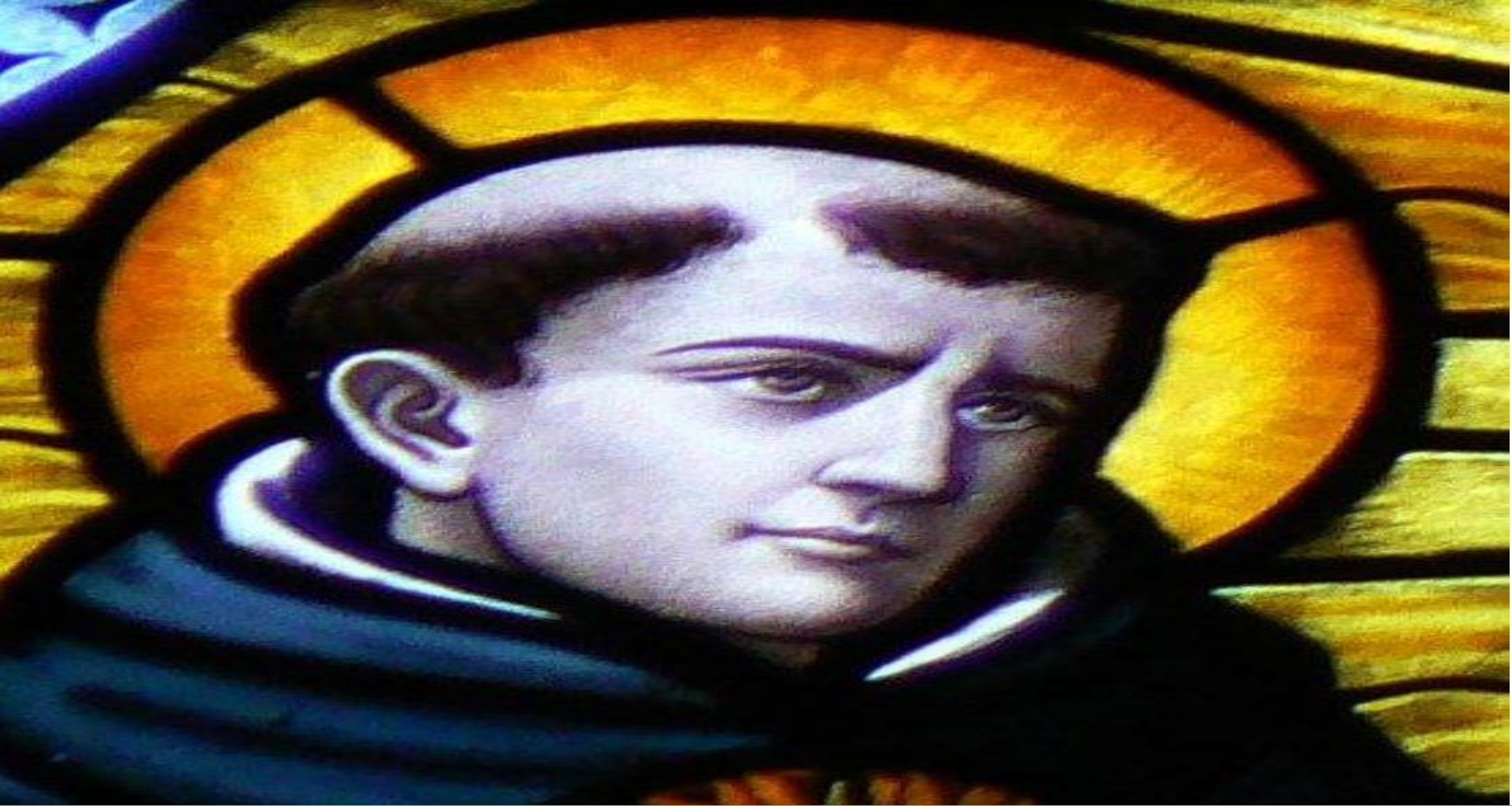
Şövalye Eğitimi,

Meslek Birliklerinde Eğitim

Üniversitelerin Kurulması

eğitim alanının en belirgin unsurlarıdır

SKOLASTİK Düşünce

St. Thomas Aquinas
(1225–1274)

Kilisenin etkisiyle yeniliğe kapalı ve baskıcı bir
DÜŞÜNCE sistemi olarak gelişmiştir

Her şeyin en doğrusunun kilise ekolünce dini kurallar ışığında kararlaştırılacağını benimser

ORTAÇAĞ KARANLIĞI denilen durum bu düşünce sisteminin hâkimiyeti altındaki Avrupa'da ortaya çıkmış, bilimin ve sanatın gelişimini engellemiştir

Bu dönemde bilim ve sanatla ilgilenenlere
CADI ve **BÜYÜCÜ** gözü ile bakılmış bunlara
şeytan sıfatı bile yakıştırılmıştır

Skolâstik düşüncede modern anlamda bir
araştırma yapmaya gerek yoktur

Hakikat zaten vardır ve bunların dogmatik bir
şekilde öğretilmesi esastır

OSMANLI'DA EĞİTİM

SIBYAN MEKTEPLERİ

- İlköğretim okullarıdır
- Karma eğitim yapılırdı
- İhtiyaçları ya vakıf sistemiyle karşılanırdı, ya da halk ücretini öderdi.
- Sıra yoktu, öğrenciler yerde otururdu.
- Okuma yazma, matematik, din bilgisi ve Kuran okuma temel derslerdi
- Sınıf sistemi yoktu. Yeterliğe dayalı mezun olunurdu.

MEDRESELER

- Orta ve yükseköğretim seviyesinde eğitim verilirdi.
- Osmanlı'da ilk Orhan Bey zamanında kuruldu. 1330, İznik Orhaniyesi.
- Sadece Müslüman erkek öğrencilere açık eğitim kurumlarıydı.
- Kendi içinde üç seviyesi bulunuyordu.
- Haftada dört gün eğitim verilirdi.
- Kendi içinde, tıp, riyazat, mühendislik fakülteleri bulunmaktaydı.
- Günümüzdeki üniversitenin karşılığıdır.

ENDERUN MEKTEBİ

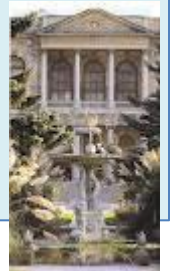
- Amaç nitelikli insan yetiştirmek.
- Üstün yetenekliler okulu da denebilir.
- II. Murad tarafından kuruldu.
- Öğrenci kaynağı temelde devşirmedir.
- Öğrenciler genelde; Arnavut, Sırp, Hırvat, Yunan, Bulgar ve Macar'dı.
- Müslüman ve Yahudiler alınmazdı.

- Devşirmeler asil ailelerden, cüssesine ve tipine göre alınırdı. Özel yetenek testler kullanılırdı.

- Sonra Türk adetlerine ve İslami kurallara göre 2 yıl eğitim alınırdı.
- Bunların bazıları yeniçeri ocağına bazılarıysa Enderun mektebine alınırdı.
- Enderun Mektebi: Büyün ve Küçük Oda, Doğancı Koğoşu, Seferli Koğoşu, Kiler Koğoşu, Hazine Odası ve Has Oda dan oluşurdu.

pecete.net

Erdil Yaşaroğlu © www.komikaze.net

ENDÜSTRİLEŞME ÖNCESİ DÖNEM

(16.-18. yy)

ENDÜSTRİLEŞME ÖNCESİ DÖNEM (16.-18. yy)

- Kilisenin eğitim üzerindeki etkisi azaldı.
- Hümanizm hareketi başladı.
- Rönesans başladı.
- Kitaplar geniş bir kitleye ulaştı.
- Eğitim alt SES kesimlerine ulaştı.
- Aydınlanma başladı.
- Fransız devrimi oldu.

ÖNEMLİ KURAMCILAR

- **Desiderius ERASMUS** (1469-1536):
- Hollandalı rahip, bilim adamı.
- Hümanizmin kurucularından.
- Eğitimde oyuna yer verilmesi gerektiğini savundu.
- Cezaya karşı çıktı.
- Öğrencilere hoşgörölü davranılması gerektiğini savundu.
- Papalığa aynı zamanda bölünmeye karşıydı.

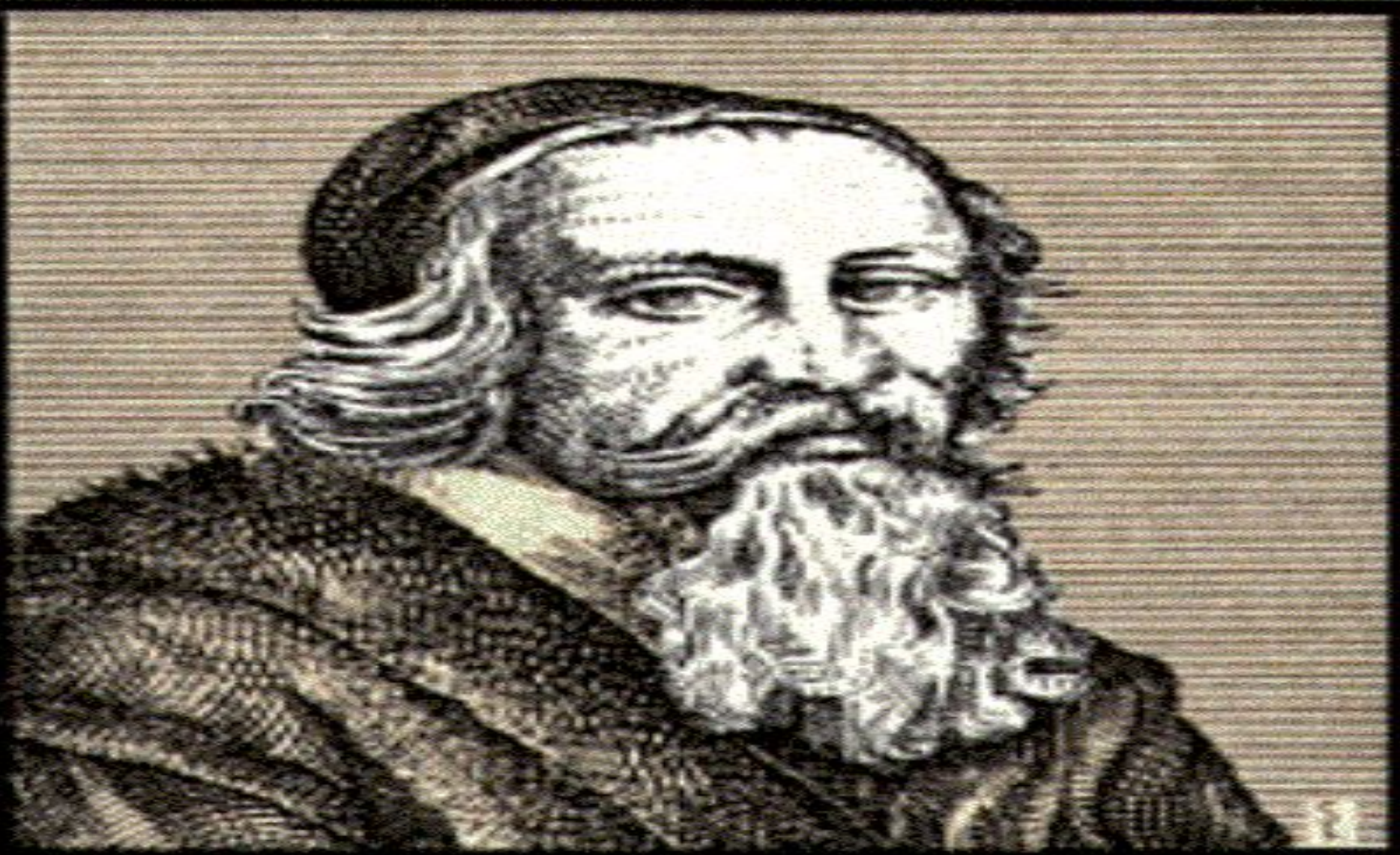
Desiderius ERASMUS (1466 -1536)

- **J.A. COMENIUS (1592-1671):**
- Çek rahip, eğitimci.
- **FİKİRLERİ:**
- Eğitim çocuğun zeka ve yeteneklerine göre ayarlanmalıdır.
- Öğretimde çevredeki somut nesnelere ilişkilendirilmelidir.
- Öğretimde resim kullanılmalıdır.
- Eğitim kız ve erkekler için eşit olarak verilmelidir.
- Eğitimde evrensel birlikteliği savundu.

Jan Amos **COMENIUS** (1592-1670)

Skolastik düşünceeden
sıkıldınız mı? İşte size
fırsat.. Gelin siz de
bu akıma katılın.

"RÖNESANS"

Leo

Mike

Raf

BAYİLİKLER VERİLCEKTİR.

HIZLI
YAYILIR
BU..

BU DÖNEMDEKİ ÖNEMLİ GELİŞMELER

- **1.RÖNESANS:** 15 - 16. yüzyıl İtalya'sında batı ile klasik antikite arasında sanat, bilim, felsefe ve mimarlıkta bağın tekrar kurulmasını sağlayan,
- İslam filozof ve bilim insanlarının çalışmalarının çeviri yoluyla alındığı, deneysel düşüncenin canlandığı,
- İnsan yaşamı (hümanizm) üzerine yoğunlaşıldığı, matbaanın bulunmasıyla **bilginin geniş kitlelerle paylaşımının arttığı** ve radikal değişimlerin yaşandığı dönemdir.

Martin **LUTHER** (1483–1546)

Almanyalı bir papaz olan Luther, aynı zamanda üniversite profesörü ve Protestanlık mezhebinin kurucusudur

Avrupa'da laik eğitimi

İLK SAVUNANLARDAN biridir

Eğitim işini özellikle ilköğretimi devletin **ÜSTLENMESİNİ** ve ilköğretimin herkese **ZORUNLU** olması gerektiğini vurgulamıştır

Kız ve erkek çocukların **AYNI** eğitimden geçmesini önermiştir

• RÖNESANSLA BİRLİKTE:

- Okuryazarlık oranı arttı.
- Kitaplar geniş kitleye ulaştı.
- bilimde özgürlük dönemi başladı.
- Coğrafi keşifler arttı.
- Burjuva sınıfı ortaya çıktı.

2.AYDINLANMA

- Batı toplumunda 17. ve 18. yüzyıllarda gelişen ve akılcı düşünceyi,
- Eski, geleneksel, değişmez kabul edilen varsayımlardan, önyargılardan ve ideolojilerden özgürleştirmeyi
- Yeni bilgiye yönelik kabulü geliştirmeyi amaçlayan düşünsel gelişimi kapsayan dönemdir.

- **AYDINLANMA'DA:**

- İnsan aklı ile elde edilenler yüceltilir.
- Akıl ürünü olmayan düşünceler reddedilir.
- Eğitimde özgür bireyler yetiştirme amaçlanır.
- Dini eğitim tamamen reddedilir.

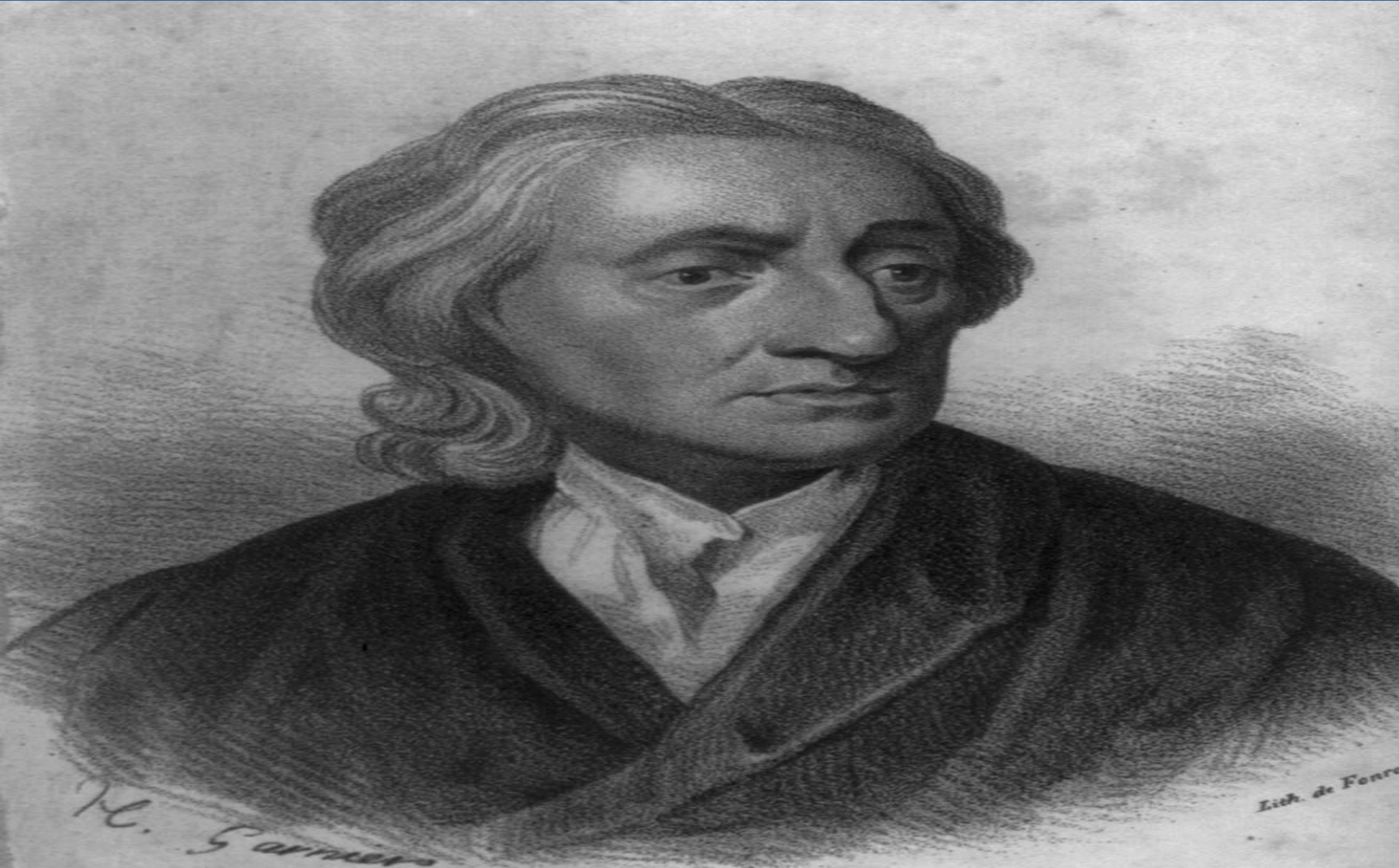

BİR AYDINLANMACI: JOHN LOCKE

- İnsan zihni doğuştan boş bir levhadır.
- Eğitimde yeni ve deneylerle elde edilen bilgiler öğretilmelidir.
- Sağlam zihin sağlam bedende bulunur. Bu amaçla beden ve karakter gelişimine önem verilmelidir.
- Çocuk su gibidir. O kolaylıkla yönlendirilebilir.
- Eğitimde pratiğe yer verilmelidir. Bu amaçla oyun oynanabilir.
- Eğitimde dayak olmamalı ama ödül-ceza mekanizması olmalıdır.

John **LOCKE** (1632–1704)

OSMANLI'DA EĞİTİM

- Osmanlı, Avrupanın güçlenmesinden olumsuz etkilenmeye başladı.
- Sanayileşmenin gerisinde kalındı.
- İlk yenileşme hareketi III. Selim ve II. Mahmut dönemlerinde orduda oldu.
- Mühendishane-i Bahri-i Hümayun (1776)

ENDÜSTRİLEŞME
DÖNEMİNDE EĞİTİM
(19. YÜZYIL)

SANAYİ Devrimi

ENDÜSTRİLEŞME DÖNEMİNDE EĞİTİM (19. YÜZYIL)

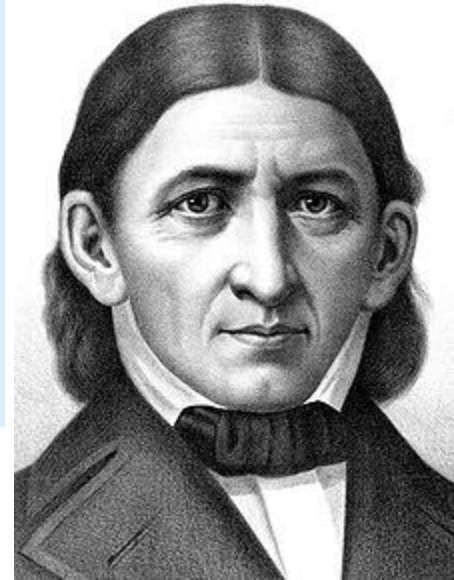
- Endüstri devrimi başladı.
- Ulus devlet olgusu gelişti.
- Liberal ekonomi başladı.
- Eğitim toplum ve devlet içindir olgusu gelişti.
- Eğitim yaygınlaştı.
- Bilim gelişti.

ÖNEMLİ KURAMCILAR

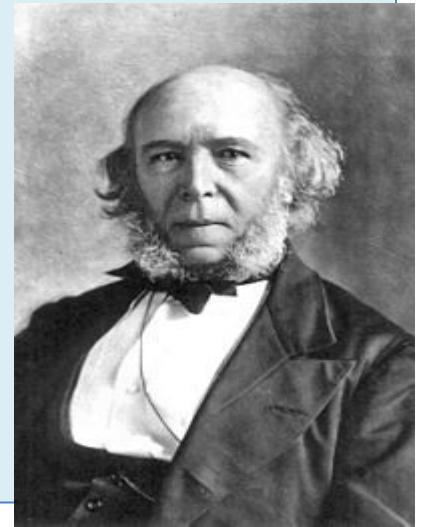
- **JOHAN HEİNRİCH PESTALOZZİ:**
- Eğitim tüm duyu organlarına hitap etmelidir.
- Çocuğun ilgisine göre eğitim verilmelidir.
- Öğretmenler öğrencilere sevgiyle yaklaşmalıdır.
- Pestalozzi nin fikirleri Avrupa ve ABD de okul öncesi ve ilköğretimde etkili olmuştur.

- **FRIEDRICH FROEBEL (1782-1852):**
- İlk kez okul öncesi eğitimi tanımlamıştır.
- Eğitimin 3-4 yaşlarında oyunlarla başlaması gerektiğini söylemiştir.
- Okulunun adına “çocuk bahçesi” demiştir.
- Bu okullarda, şarkılara, hikayelere, renkli materyallere ve oyunlara yer verilmelidir.
- Yaratıcılığa önem vermiştir.

- **HERBERT SPENCER -1820-1903**

- **Klasik ve teorik eğitime karşı çıkmış ve bunun yerine pratiğe dayalı eğitime önem verilmesini savunmuştur.**
- **Eğitim keşfetmeye dayalı olmalıdır.**
- **Bu fikirler ancak 20. yy da uygulama alanı bulmuştur.**

OSMANLI'DA EĞİTİM

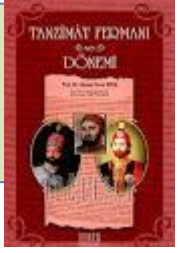
- Orduda yenileşme çabaları devam etti.
  - Mühendishane-i Bahri-i Hümayun
  - Mühendishane-i Berri-i Hümayun
  - Tıp hane-i amire
  - Mızıka-i Hümayun
- **Rüşdiye:** Askeri ortaokullar. 2 yıl.
- **İdadi:** Askeri liseler. Üç yıl

- **Sultani:** Rüşdiye üzeri 6 yıl.
- **Darülfünun:** (1863): Batılı anlamda ilk üniversite. Felsefe-edebiyat, hukuk, fen alanlarında eğitim verdi.
- **Azınlık okulları:** Rum, Ermeni ve Yahudi okulları ile Almanya, Fransa, ABD, İngiltere, İtalya devlet okulları.

TANZİMAT FERMANI-1839

- İlk öğretmen okulu
- Müslüman okullarına gayrimüslimlerin alınması
- Azınlık ve yabancı okullarda artış
- Kızlar için ilköğretim sonrası okul açılması
- Eğitimin zorunlu hale gelmesi
- Eğitim bakanlığı-Maarif Nezareti kurulması
- Medreseli-mektepli kavgaları

